

Posudek na bakalářskou práci Jany Andrášové

Téma: *Svätostné manželství: Římskokatolická perspektiva, náměty pro manželskou spiritualitu*

Katedra teologie

Bakalářská práce Jany Andrášové obsahuje 75 stran a je rozdělena do pěti hlavních částí: 1. Biblické pojetí manželství 2. Co je svátost 3. Rozvoj svátosti manželství v rámci církevní tradice 4. Svátost manželství v současné systematické teologii 5. Svátost manželství - její přínos pro manželskou spiritualitu. Těmto kapitolám předchází Úvod. Dále, kromě Závěru, práce obsahuje také dodatkovou část o dvou položkách, a to anglickým zněním příslušných dokumentů Lateránského a Tridentského koncilu, čímž autorka dokazuje svoji snahu o práci s prameny, ačkoliv by jí na tomto místě samozřejmě prospěla znalost latiny a latinské teologické terminologie. Práce je doprovázena bibliografií o 48 položkách obsahující v menší míře i literaturu anglickou.

Co se týče formální stránky práce, tak splňuje všechny nutné parametry: systematicky uspořádanou osnovu, detailně zpracovaný poznámkový aparát a rozčleněnou použitou literaturu. Pouze autorce připomínám jeden detail, a to ukončení každé poznámky tečkou.

Studentka si pro svoji práci zvolila téma svátosti manželství a je evidentní, že její teologická práce je reflexe její osobní zkušenosti.

Práce Jany Andrášové se pohybuje na pomezí mezi biblickou, systematickou a spirituální teologií. Logika její práce je následující. Nejprve se zabývá biblickým pojetím manželství, potom stručně definuje pojem svátost obecně a znovu navazuje stručným přehledem vývoje pojmu svátosti manželství v pobiblické církevní tradici. Následuje kapitola zabývající se pohledem současné teologie na svátost manželství. Takto získaný materiál o svátosti manželství ji vede k zamyšlení nad jejím přínosem k manželské spiritualitě. Každá z kapitol je uzavřena shrnutím, které umožňuje čtenáři znovu se zastavit nad probraným tématem.

V první kapitole se autorka zastavuje nad pojetím manželství ve Starém a Novém zákoně s prodlevou u výroku v Gn 2, 24. Následující kapitola, jak autorka sama předesílá, má posloužit jako širší, ale přesto stručné, definování pojmu svátost. Zasazení této krátké kapitoly působí spíše nesourodě v rámci celé práce. Autorka argumentuje tím, že širším definováním pojmu svátost, vyjadřuje pozici, ze které nahlíží pojem svátosti v následujících kapitolách (str.15). Zaznívají zde slova o svátosti jako symbolickém dění, komunikaci mezi Bohem a

člověkem, která jsou samozřejmě platná, ale nemohou vyjadřovat pozici v následujících kapitolách, neboť pojem svátost, jak sama autorka objevuje záhy, je širší a v dějinách proměnlivá. V definování pojmu svátost by bylo zapotřebí se zastavit například u významu pojmů *sacramentum* či *mysterion*. Druhá kapitola začíná pohledem na manželství v teologii vybraných církevních otců, např. Tertuliana. V této podkapitole se zastavuje zvláště u Augustinova pojetí. Dále postupuje ke středověké teologii a zde se věnuje pohledu na manželství u Richarda ze Sv. Viktora, dále Tomáše Akvinského a Bonaventury. Následují dvě podkapitoly, které představují oficiální pohled církve na svátost manželství, a to pohledem Koncilu tridentského a II. vatikánského koncilu. Všechny tři kapitoly, tedy biblická východiska, širší definice svátosti a následující historická část vývoje svátosti manželství nejsou vyčerpávající a ani při povaze práce být nemohou. Tuto část hodnotím spíše průměrně, neboť v porovnání s absolventskou prací, kterou jsem také měla možnost číst, a která se Janě Andrášové stala podkladem pro práci bakalářskou, stále ještě vyžadují hlubší filozoficko-teologické zkoumání a větší soustředěnost. Pro tyto kapitoly souhrnně navrhuji známku C.

Ve čtvrté části práce se pohybuje směrem k nedávné či současné systematické teologii svátosti manželství. Velmi oceňuji autorčinu snahu o sondu do současné či spíše nedávné systematické teologie v pohledu na teologii svátosti manželství. Jsem ráda, že sama vyvrací vlastní tvrzení, že manželství jako téma je řešeno především v oblasti morální a praktické teologie. Je třeba připomenout, že sakramentální teologie je znovu velmi aktuální i z hlediska systematického či fundamentálního, a to například v tázání po svátostné přítomnosti Boha v našem postmoderním světě. Úvodem představuje rozdělení pohledu na tuto svátost pohledem Francis S. Fiorenzy. Soudobou, nebo spíše nedávnou, teologii svátosti manželství ilustruje na práci katolických teologů Edwarda Schillebeeckxe, Karla Rahnera, Waltera Kaspera a dále zastavením u teologie manželství Jana Pavla II. V této části se Janě Andrášové podařilo pochopit základní rysy sakramentální teologie výše zmíněných teologů a čerpat i z literatury cizojazyčné. Pro tuto kapitolu navrhuji hodnocení B-C.

V poslední kapitole se Jana Andrášová snaží o propojení systematické a spirituální teologie svátosti manželství. Sakramentální teologie manželství ji slouží, jak sama píše (str.43), k rozvíjení hlavních témat manželské spirituality. Podle samotného názvu bakalářské práce by měly být předchozí kapitoly východiskem pro tuto závěrečnou kapitolu. Autorka vytěžila několik témat jako např. manželství jako společenství lásky v Kristu či jako společenství modlitby. Rozhovor systematické teologie s teologií spirituální či zde možná teologií pastorační považují nejen za relevantní, ale velmi obohacující, ačkoliv pojem spirituální teologie je sám o sobě velmi široký a je zřetelné, že i pro samotnou autorku se

stává oříškem. Sahá k různým autorům, různých konfesí jako například populární psychologii Lawrence Crabba či katolického řeholního myslitele Jacquea Marina. Pro tuto kapitolu navrhuji hodnocení C.

Autorčinou snahou bylo „nejvíce ze všeho prozkoumat (svátost) manželství v historii se záměrem objevit v těchto koncepcích pozitivní prvky pro manželskou spiritualitu, což podle jejího názoru může být jedním z témat pro obnovu manželství“(str. 6). Autorka se během své práce musela potýkat s úskalím, které si sama připravila, a to šíří práce jak v ohledu tématickém tak i oborovém, což s sebou přináší občasnou roztržitost a nejasnost. Na druhé straně právě toto úskalí vyžaduje stejnou měrou i záběr studijní, a tudíž její teologické bádání ve formě bakalářské práce doporučuji k obhajobě s návrhem na hodnocení C.

Doplňující, ale zároveň shrnující otázky k obhajobě práce zní:

1. Pokuste se o definici svátosti manželství inspirované Vaší bakalářskou prací.
2. Jaké jsou náměty pro manželskou spiritualitu vyplývající ze svátostného charakteru manželství?

Mgr. Kateřina Tůmová

V Praze v srpnu 2006

